

T E L Š Ė IŠ JUTKOS

Dešimt priežasčių aplankyti Varnius

Yra miestų, kuriuos aplankome vieną kartą ir pamirštame. Ir yra tokių, kurie pasilieka atmintyje ilgam. Ne dėl triukšmingų pramogų ar išpūdingų renginių. Dėl jausmo. Dėl istorijos, kurią jauti eidamas gatve. Dėl kalvų, kurios saugo šimtmečių paslaptis. Dėl žmonių, kurie brangina istoriją ir toliau ją kuria. Tokie yra Varniai.

„Daug ką ir daug ko turi istorinis žemaičių miestas Varniai. Tik reikia pamatyti, išgirsti, suprasti“, – taip apie Varnius knygoje „Septyni keliai iš Varnių“ rašė geografas ir kraštotyrininkas Česlovas Kudaba, šiam kraštui skyręs ne vieną savo darbą. Ir iš tiesų – Varniai nėra vieta, kuri atsiveria skubantiems. Tai miestas, kurį reikia pamatyti ne akimis, o širdimi. Šiandien, kai Varniuose duris atvėrė Žemaitijos turizmo informacijos centro padalinys, pažinti šį kraštą tapo dar paprasčiau. Nuo šiol čia organizuojamos ekskursijos, edukacijos ir sudaromi maršrutai, leidžiantys pažinti Žemaitijos širdį – Varnius.

Tad nuo ko pradėti?

1. Žemaitijos turizmo informacijos centro padalinys Varniuose

Pažinti su Varniais vėta pradėti nuo gegužės pradžioje duris atvėrusio Žemaitijos turizmo informacijos centro padalinio. Tai ne tik vieta, kur galima gauti praktinės informacijos apie lankytinus objektus, maršrutus ar ren-

Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus bažnyčia

ginius. Čia lankytojai gali užsisakyti ekskursijas su gidais, susipažinti su Varnių ir apylinkių istorija, gauti žemėlapių bei lankstinukų, išigyti vietos kraštą reprezentuojančių suvenyrų. Ateityje centre planuojamos edukacijos, nedidelės parodos, susitikimai, renginiai, bus bendradarbiaujama su vietos bendruomene ir gidais. Kitaip tariant, tai vieta, kur prasideda ne tik kelionė po Varnių kraštą, bet ir pažintis su jo istorijomis, legendomis, žmonėmis bei gyvomis tradicijomis.

2. Varniai – Žemaitijos širdis

Česlovas Kudaba Varnius vadino ne tik senu, bet ir didelės patirties miestu. Žmonių isikūrimo pradžia šioje vietoje tokia sena, kad šiandien jos nebeįmanoma tiksliai nustatyti. Tačiau šimtmečius Varniai buvo vienu svarbiausių Žemaitijos centrų: čia buvo vyskupystės centras, gyveno ir studijavo dvasininkai, amatininkai, pirkiai ir švie suoliai, palikę ryškų pėdsaką Žemai-

tijos ir Lietuvos istorijoje, švietime bei kultūroje.

Vaikstant miestelio gatvėmis, sunku patikėti, kad kadaise čia virė intensyvus gyvenimas. Varniai garsėjo staliais, kalviais, siuvėjais, račiais, batsiuviais, auk-sakaliais. Miestelyje savo amatus puo-selėjo ir laikrodininkas, fotografas bei fortepijonų meistras. Čia veikė net dvi varpų liejyklos.

Šiandien visa tai primena ne tik istorijos knygos ar senos nuotraukos – tai juntama pačioje miestelio dvasioje – lėtoje, orioje ir kartu – gyvoje.

3. Buvusi Žemaičių katedra – didybės ir tikėjimo ženklas

Pirmasis vaizdas, kurį pamato daugelis atvykusiųjų į Varnius – didinga Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus bažnyčia. Ji pastatyta 1691 metais ir ilgą laiką buvo Žemaičių vyskupijos katedra. Iš pirmo žvilgsnio jos išorė atrodo santūri ir net griežta, tačiau, pravėrus duris, atsiveria visai kitas pasaulis.

Aukšti skliautai, puošnūs altoriai, švie-sos ir šešėlių žaismas kuria ypatingą atmosferą. Čia nesunku suprasti, kodėl ši šventovė laikoma vienu ryškiausių brandžiojo Lietuvos baroko pavyzdžių. Po bažnyčia esančioje kriptojė ilsisi žemaičių vyskapai. Tai vieta, kurioje didingai jungiasi architektūra ir šviesa bei išbandymais paženklinta Lietuvos ir Žemaitijos istorija.

Nuo šeimos ūkio iki edukacijų slėnio

Telšių rajono Kirklių kaime įsikūręs edukacijų kaimas „Laumžirgių slėnis“ yra viena iš tų vietų, kur lankytojai mokosi pažinti gyvūnus ne iš paveikslėlių ar vadovėlių, o gyvai – juos liedsdami, maitindami ir prižiūrėdami. Už šios vietos slypi ne tik edukacijos ar pramogos, bet ir vienos šeimos istorija, užsispyrimas bei tikėjimas, kad nesuvaidintos emocijos gimsta paprastuose dalykuose.

Šiandien sunku patikėti, kad viskas prasidėjo nuo paprastos šeimos svajonės. Dabar „Laumžirgių slėnyje“ galima sukurti savo veiklą, atsidadavusius žmones, kuriančius jaukią aplinką ir jų auginamus gyvūnus. Čia rengiamos edukacijos, stovyklos, gimtadieniai. Tačiau, kaip sakė viena iš šios vietos kūrėjų Ingrida Seršniovienė, svarbiausia čia ne gyvūnų skaičius ar veiklų gausa, o akimirkos, kai vaikai pirmą kartą išdrįsta prieiti prie alpakos, paglosto arkli, pamaitina ožiukus morkomis ar šviežia žole.

Apie „Laumžirgių slėnio“ pradžią, kasdienybę tarp gyvūnų, vaikų bei suaugusiųjų atradimus ir svajones ateičiai kalbamės su Ingrida.

Šiandien „Laumžirgių slėnį“ žino daugybė šeimų. Nuo ko viskas prasidėjo? Viskas prasidėjo nuo asmeninės patirties. Pastebėjau, kokią didžiulę ramybę ir gerą emociją suteikia buvimas šalia žirgų. Jie padeda sus-toti, nusiraminti,

Žirgai palieka didžiausią išpūdį

būti čia ir dabar. Tuomet ir kilo mintis, kad tokia patirtimi galėtų pasinaudoti ne tik mūsų šeima, bet ir kiti žmonės.

2020 metais įkūrėme asociaciją „Laumžirgių slėnis“. Iš pradžių mūsų tikslas buvo supažinti vaikus ir šeimas su kaimo gyvenimu – parodyti, iš kur atsiranda kasdieniai maisto produktai, kaip prižiūrimi gyvūnai, kaip auga vaisiai ir daržovės.

Mūsų ūkyje gyvena arkliai, poniai, alpakos, dekoratyviniai ožiai, kačiukai ir didelis Berno zenenhundo veislės šuo Lobis. Kiekvienas jų turi savitą charakterį, o lankytojai labai greitai su jais užmezga ryšį. Su kiekviena atvykusia vaikų grupe ir kiekviena šeima vis aiškiau matėme, kad žmonės, apsilankę pas mus, išvyksta ramesni, labiau atsipalaidavę, su šypsena.

(nukelta į 7 psl.)

Žemaitijos TIC Varnių filialo atidarymo ceremonija

Nukelta į 3 psl.

Šiame numeryje skaitykite:

Pramogos rajone.

„Šerlinskų baidarės“ – 2 psl.

Pašnekesiai su gidu.

Laura Jonikė – 4 psl.

Ką apie Varnius pasakoja kanauninkas

Andriejus Sabaliauskas – 5 psl.

„Sinchronas“. Atsinaujinęs viešbutis-
restoranas – 6 psl.

„Šerlinskų baidarės“ – aktyvaus poilsio vieta Žemaitijoje

Vasarą daugelis ieško ne triukšmingų pramogų, o vietų, kur galima atsi-kvėpti, pabūti gamtoje ir bent trumpam pamiršti kasdienius rūpesčius. Vieniems poilsis neatsiejamai nuo ežerų, kitiems – nuo miško takų, tačiau nemažai žmonių traukia ten, kur vingiuoja upės ir laukia nuotykių, plaukiant baidarėmis.

Būtent toks kampelis slepiasi ir Rapaliose, Telšių rajone. Čia, prie Virvytės upės, jau ne vienerius metus lankytojus pasitinka „Šerlinskų baidarės“ – šeimos puoselėjama poilsio vieta. Vasaros savaitgaliais čia netrūksta juoko, vandens porsų ir ilgam išliekančių išpuodžių po plaukimo, o pati upė, rodos, kiekvienam leidžia bent trumpam sulėtinti tempą. Galbūt todėl daugelis čia atvyksta ne vieną kartą – juk kartais geriausias poilsis prasideda ne nuo didelių planų, o nuo paprasto sprendimo sėsti į baidarę, stverti už irklų ir leisti pasroviui. Apie veiklos pradžią, turistų pamėgtus maršrutus, vasaros nuotykius ir gyvenimą šalia upės kalbamės su „Šerlinskų baidarių“ šeimininkais Rimantu ir Edita Šerlinskais.

Kaip gimė idėja įkurti „Šerlinskų baidarės“?

„Šerlinskų baidarės“ gimė visai netikėtai – iš paprastos meilės gamtai, draugams ir vasaros nuotykiams.

Daugelį metų turėjome tradiciją šiltuoju sezonu su draugais plaukti baidarėmis, todėl gyvendami šalia Virvytės upės, nusprendėme nusipirkti keturias baidares savo reikmėms. Tačiau netrukus vieną pažįstami paprašė jas išnuomoti, pasakui – kiti, o vėliau atsirado poreikis ir vietai, kur būtų galima išsikepti šašlykų, pavakaruoti prie laužo ar pernaktuoti po smagios dienos gamtoje. Taip po truputį, be didelių planų ar ambicijų, pradėjome plėstis.

Ar prisimenate pirmuosius sezonus?

Kokie jie buvo?

Pirmieji sezonai buvo kur kas ramesni – mažiau žmonių, mažiau rūpesčių, viskas buvo paprasčiau. Tačiau laikui bėgant poilsiautojų poreikiai augo, todėl atsirado dušai, tvarkingi tualetai, nameliai su virtuvėlėmis, elektra ir kiti patogumai. Vis dėlto svarbiausia mums išliko ne prabanga, o gamta ir natūralumas. **Kuo „Šerlinskų baidarės“ išsiskiria iš kitų vietų?**

Nesistengiame būti tobuli – stengiamės išlaikyti tai, dėl ko žmonės čia ir at-

Rimantas ir Edita Šerlinskai

vyksta: ramybę, tikrą gamtos grožį ir galimybę bent trumpam pabėgti nuo miesto triukšmo bei kasdienio skubėjimo.

Kokie maršrutai tarp lankytojų populiariausi?

Populiariausi maršrutai – trijų ar keturių valandų plaukimas Virvyte, leidžiantys pasigrožėti gamta ir patirti tikrą nuotykių.

Pavyzdžiui, „Janapolė – Kuršai – Rapaliai – Biržuvėnai“ maršruto atkarpa iki užtvankos žavi nepalietos gamtos grožiu. Vietomis net pasijausite lyg plaukdami Amazonės upe.

„Sėbai – Kuršai – Rapaliai – Biržuvėnai“ trasa skirta tiems, kurie nemėgsta labai ilgo plaukimo. Čia taip pat galima pasigrožėti nuostabiais gamtos vaizdais. O plaukiant maršrutu „Kuršai – Rapaliai – Biržuvėnai“, Jūsų laukia daug sraunių vietų bei įdomių kliūčių.

„Staniškė – Kaunatava“ trasa taip pat turi savito grožio. Ji patiks mėgstantiems nesudėtingą, ramų plaukimą.

Turime ir dviejų dienų maršrutą, skirtą labiau patyrusiems ir nerekomenduojamą plaukiant su mažais vaikais.

Kokie žmonės pas jus dažniausiai apsilanko?

Pas mus apsilanko žmonės iš visos Lietuvos, o kartais – ir iš užsienio. Vasaromis vyksta vaikų stovyklos, sulaukiame įmonių kolektyvų, kariškių, įvairių organizacijų ir bendruomenių, o tarp svečių esame turėję net keliautojų iš Indijos.

Per tiek metų tikriausiai netrūko smagių istorijų. Ar prisimenate nutikimą, kuris iki šiol kelia šypsena?

Per daugelį metų sukaupėme begalę smagių istorijų, tačiau viena iki šiol kelia didžiausią šypsena – vienas plaukikas sugebėjo pamesti ne tik visus savo rūbus, bet ir pačią baidarę. Tokios akimirkos primena, kad geriausi prisiminimai dažniausiai gimsta tada, kai ne viskas vyksta pagal planą.

Ką ši veikla jums reiškia šiandien?

Šiandien „Šerlinskų baidarės“ mums yra daugiau nei veikla – tai šeimos hobis, į kurį įsitraukę visi: mudu ir mūsų vaikai.

Didžiausias džiaugsmas mums yra sutikti naujus žmones, išgirsti jų istorijas, matyti jų šypsenas po plaukimo ir žinoti, kad bent trumpam padėjome jiems pabėgti nuo kasdienybės.

Ko palinkėtumėte žmonėms šią likusią vasarą?

Visiems, kurie šią vasarą

TURIZMO NAKTIS
TELŠIUOSE 2026
RUGPJŪČIO 14 D.
PENKTADIENIS

ATLIKĖJAS
DOVI MI

GRUPĖS „HIPERBOLĖ“ IKURĖJAS-MAESTRO
VIKTORAS PRAPRAS
SU DUKRA VIKTORIJA IR VLADU KOVALIOVU

CĖBOLINĖS JIEDĖMA TORNIRŠ
23:00 VAL.

POKALBIS SU TURINIO KURĖJAIS
NEDAS KYBARTAS
IR **DEIVIDAS RUMBUTIS**
„NEŠVANKIAI“

MĖGAUKIS
TELŠIAIS!

DAUGIAU INFORMACIJOS:
VISIT.TELSAI.LT

leis laiką gamtoje, norėtume palinkėti vieno paprasto dalyko – nebijoti šiek tiek sušlapti, šiek tiek pasiklysti ir kartais tiesiog leisti gyvenimui tekėti savo vaga. Juk gražiausi nuotykių dažniausiai prasideda ten, kur baigiasi planai.

Dėkojame Jums už šiltą pokalbį. Linkime gražios likusios vasaros ir sėkmingo sezono!

Akimirka iš plaukimo baidarėmis

Pramogos „Šerlinskų baidarių“ sodyboje

Biržuvėnų DVARE
VYKSTA DEGUSTACIJOS

„VALSTIEČIAI –
Dešimties žemaitiškų
patrovų degustacija“

„Pas bajorus
NALENČ-GORSKIUS“

„Biržuvėnuose
svečiuojasi GRAFAI“

ŽEMAITIJOS
TURIZMO
INFORMACIJOS
CENTRAS

Užsisakyti galite telefonu:
+370 618 63448

Dešimt priežasčių aplankyti Varnius

(Atkelta iš 1 psl.)

4. Šv. Aleksandro bažnyčia – gyvas ryšys su Vytauto laikais

Vos už kelių minučių kelio pasitinka dar viena išskirtinė šventovė – Šv. Aleksandro bažnyčia. Sakoma, kad jos ištakos siekia Vytauto Didžiojo laikus. Ji kitokia. Jaukesnė, kuklesnė, artimesnė. Saulės geltonumo fasadas, raudonas stogas, išraiškingi mūriniai vartai ir Žemaitijos medinei architektūrai būdingi elementai kuria savitą, laiko paliestą vaizdą. Atrodo, kad šioje vietoje laikas teka lėčiau. Tai viena tų erdvių, kur norisi tiesiog prisėsti ir klausytis tylos.

5. Žemaičių vyskupystės muziejus – kelionė per penkis šimtmečius

Jeigu reikėtų pasirinkti vietą, kuri geriausiai atskleidžia Varnių reikšmę Lietuvai, tai neabejotinai būtų Žemaičių vyskupystės muziejus. Jis įsikūręs istoriniuose Žemaičių kunigų seminarijos rūmuose, kuriuos projektavo garsus XVIII amžiaus architektas Jonas Kristupas Glaubicas. Čia saugomi ne tik meno kūriniai ar religinės vertybės – čia saugoma pati Žemaitijos atmintis. Senoviniai liturginiai rūbai, sidabro dirbiniai, medžio drožiniai, archeologiniai radiniai, dokumentai ir meno šedevrai pasakoja apie laikus, kai Varniai buvo vienas svarbiausių Lietuvos dvasinių centrų. Muziejuje lankytojas gali ne tik apžiūrėti eksponatus – jis gali vaikščioti tais pačiais koridoriais, kuriais kadaise vaikščiojo vyskupas Motiejus Valančius, kiti Žemaičių vyskupai, kunigų seminarijos klierikai ir to meto šviesuoliai, kūrę Žemaitijos ir Lietuvos istoriją.

6. Motiejaus Valančiaus pėdsakais

Neįmanoma kalbėti apie Varnius, nepaminint Motiejaus Valančiaus. Būtent čia jis vykdė savo ganytojišką misiją, gyveno, rūpinosi švietimu ir lietuviybės išsaugojimu. Čia brandino ir įgyvendino savo idėjas, stiprino tautinį sąmoningumą, telkė Žemaitijos šviesuolius. Varniuose, kaip pasakojama, Lietuviškos spaudos draudimo metais (1864–1904) veikė slapta mokyklėlė, kurioje vaikai buvo mokomi gimtąja kalba. Rašto mokymas tuomet reiškė daugiau nei švietimą – tai buvo tyli kova už lietuvišką žodį. Šiandien, klajojant po miestelį, nesunku įsivaizduoti M. Valančių, skubantį gatve, besišnekučiuojantį su parapijiečiais ar planuojantį naujus darbus.

7. Varnių regioninio parko lankytojų centras – pažintis su Žemaitijos kraštovaizdžiu ir gamtos pasauliu

Norint suprasti, kuo ypatingas visas Varnių kraštas, verta užsukti į Varnių regioninio parko lankytojų centrą. Modernioje ekspozicijoje lankytojų laukia gyvas Varnių krašto gamtos ir istorijos pažinimas. Čia galima išgirsti paukščių – gervių, genių, lakštingalų – balsus, pasiklausyti senųjų žemaitiškų sakmių, pamatyti Lūksto ežero gintarą, susipažinti su archeologiniais radiniais ir pažvelgti į reljefinį viso regiono maketą.

8. Lūksto ežeras – vieta, kur bangos dovanoja gintarą

Nedaug Lietuvoje yra ežerų, kuriuose po audrų bangos į krantą išplauna gintaro gabalėlius. Vienas iš jų – Lūksto ežeras. Šis ežeras nuo seno apipintas legendomis, o po stipresnių vėjų žmonės vis dar išsiruošia ieškoti bangų į krantą išmetamo gintaro.

Lūksto ežeras išmeta gintarą

Pasivaikščiojimas Lūksto pakrante – ne tik maloni patirtis, bet ir galimybė nors trumpam patirti atradimo džiaugsmą, radus kruopelę ežero gintaro. O vakare, kai saulė nyra ilsėtis, tampa aišku, kodėl ši vieta daugelį priverčia sugrįžti.

9. Debesų botaninis takas – išskirtinė gamtos pažinimo vieta

Jeigu Žemaitija turi slapto kampelių, tai vienas jų yra Debesų botaninis takas nusidriekęs Varnelės upės slėnyje, kur atsiveria reta žemapelkių augalija. Tai vieta, kur gamta kalba tyliai, bet labai įvairiai – nuo įprastų rūšių, išlikusių tik saugomose teritorijose. Būtent Debesų telmologiniame draustinyje aptinkama gausi augalų įvairovė, tarp jų – ir kelios dešimtys rūšių, įrašytų į Lietuvos Raudonąją knygą. Pats maršrutas driekiasi 2,5 km atkarpa ir suskirstytas į 12 stotelių, kuriose lankytojai gali iš arčiau susipažinti su čia augančiais augalais bei jų iliustracijomis. Neskubant juo einant atsiveria vis kiti slėnio vaizdai ir detalės, kurios paprastai lieka nepastebėtos.

10. Piliakalnių karalystė

Vargu, ar Lietuvoje yra vietų, kur vienoje teritorijoje būtų tiek legendomis apipintų kalvų. Sprūdė (dar kitaip Šaukšteliu vadinama), Girgždūtė, Žasūgala, Moteraitis – šie vardai žemaičiams skamba kaip istorijos knyga. Užkopus ant piliakalnių, atsiveria platus kraštovaizdis, kurį taip mėgo Česlovas Kudaba. Ir čia geriausiai suprant, kodėl jis šį kraštą laikė vienu gražiausių Lietuvoje. Kalvos, miškai, ežerai ir tolimoje boluojantys kaimai nupiešia vaizdą, kuris ilgam išlieka atmintyje.

Miestas, kurį reikia ne aplankyti, o patirti

Česlovas Kudaba yra rašęs, kad Varniai turi daug ką ir daug ko – tik reikia pamatyti, išgirsti ir suprasti. Galbūt todėl šis miestelis taip traukia žmones.

Čia nėra skubėjimo. Nėra dirbtinio blizgesio. Užtat yra tikra istorija, gyva Žemaitijos dvasia ir kraštovaizdis, kuriame šimtmečiai paliko savo ženklus. Atvykęs į Varnius pamatai ne vien bažnyčias, piliakalnius ar muziejų. Pamatai vietą, iš kurios driekiasi daugybė kelių – į istoriją, gamtą, kultūrą ir žmonių atmintį. O kartą leidęsis kuriuo nors iš jų, suprant, kodėl į Varnius norisi sugrįžti.

Apie Varnių svarbą Telšių rajonui mintimis dalijasi Telšių rajono savivaldybės meras **Tomas Katkus**: „Varniai yra mūsų rajono vartai ir antrasis Telšių rajono miestas, kuriam skiriame ypatingą dėmesį. Tai vieta, turinti išskirtinę istoriją, stiprią Žemaitijos dvasią ir didžiulį potencialą. Mūsų tikslas – kad Varniai būtų ne tik miestas, į kurį atvykstama pažinti praeities, bet ir gyva, patraukli vieta, kurioje norisi būti, gyventi ir į kurią norisi sugrįžti. Todėl nuosekliai dirbame sveikatos, turizmo, infrastruktūros ir kitose srityse. Tikiu, kad bendromis pastangomis Varniai vis labiau atsiskleis kaip tikra Žemaitijos širdis – miestas, kuriame istorija ne tik saugoma, bet ir toliau kuriama“, – sako T. Katkus.

Tomas Katkus

Šv. Aleksandro bažnyčia

Laura Jonikė: kai pasakojimas gimsta širdyje

Kartais gyvenimo keliai prasideda nuo mažų smulkmenų – smalsumo parodyti draugams nežinomą vietą, noro dalintis istorijomis ar tiesiog vidinio balso, kuris tyliai kužda: „Tu tam gimei.“ Būtent taip prasidėjo gidės Lauros Jonikės kelias į turistų lydėjimo veiklą.

L. Jonikė gilina ne vien į faktus, bet į žmonių santykių su vieta, istorija ir pačiu savimi. Muzikalumas, poetinis žvilgsnis į pasaulį ir dėmesys kiekvienam keliautojui jos ekskursijoms suteikia ypatingo jautrumo.

Su Laura kalbamės apie tai, kaip gimsta tikrasis pasakojimas, kodėl kiekviena grupė – tarsi nauja knyga, ir kuo Telšiai vis iš naujo paliečia širdį.

Kaip tiksliai prasidėjo Jūsų kelias į gido amatą? Kiek laiko jau užsiimate šia veikla?

Manau, mano kelias į gidavimą prasidėjo dar tada, kai susitikdama su draugais, visada norėdavau jiems parodyti ką nors tokio, ko jie dar nebuvo matę ar patyrę. Tokios vietos – šventvietės, kuriose kartu su manimi apsilankę nemažai mano artimųjų ir pažįstamų. Tokie dalykai pradėjo vykti jau prieš daugiau nei dvidešimt metų.

O kada vidinis balsas pradėjo vis garsiau kuždėti, kad gido kelias galėtų tapti mano gyvenimo dalimi, 2020 metais baigiau gidų kursus Šiauliuose.

Ar prisimenate savo pirmąją ekskursiją? Kam ją vedėte ir kokie išpūdžiai liko?

Žinoma, labai gerai prisimenu. Tai buvo mano įskaitinė ekskursija, kurią vertino Šiaulių turizmo informacijos centro gidų rengimo kursų komisija. Tema – „Telšiai pro rožinius akinius: ateik, pamatyk, išgirsk“.

Buvo pandeminis laikotarpis: visi dėvėjome kaukes, mūvėjome gumines pirštines, naudojome gidų sistemą, laikėmės atstumų, niekas nedrįso rodyti emocijų. O viduje – virė jaudulys, laukimas, troškimas, kad viskas pavyktų. Ir pavyko... net sakyčiau labai gerai (šypsosi).

Ar buvo baimių ar abejonių prieš pradedant vesti ekskursijas? Kaip jas įveikėte?

Vis dar būna. Net dabar, prieš kiekvieną ekskursiją, viduje lyg kažkas švelniai žnybteli ir sako: „Leidžiamės į naują nuotykių, viskas bus gerai, pirmyn.“ O kai tų nuotykių vis daugėja, „įsigidaujama“, kaip aš sakau. Ir tada baimės tampa tik nereikalingu bagažu. Mokausi jas keisti į vidinį pasitikėjimą.

Ar kiekvieną kartą tą patį objektą pri-

Laura Jonikė su ekskursijos dalyviais

statote vienodai, ar keičiate pagal nuotaiką, publiką, metų laiką?

Man atrodo, nė viena ekskursija negali būti identiška ankstesnei. Net jei eini tuo pačiu maršrutu, niekada nežinai, kaip pasisuks pokalbis už kampo, ką paskatins žmonių reakcijos, kas patrauks dėmesį. Kartais net oras nulemia toną ar minties kryptį.

Kokios žmonių grupės Jums įdomiausios? Vaikai, senjorai, smalsūs miestiečiai ar istorijos žinovai?

Man svarbiausia ne žmogaus amžius ar profesija, o jo vidinis nusiteikimas. Jeigu žmogus ateina smalsus, atviras, pasiruošęs išgirsti ir pajusti, tai ir yra geriausias keliautojas.

Toks žmogus viską sugeria lyg baltas popieriaus lapas, kuriame įsirašo gražiausi pasakojimai.

Kokia ekskursija ar grupė Jums paliko didžiausią emocinį išpūdį?

Ne tiek išpūdį, kiek gilų patyrimą man padovanojo ekskursija, kurią vedžiau silpnaregių ir aklųjų grupei. Visą laiką galvojau, kaip papasakoti taip, kad jie „pamatytų“ vidinėmis akimis. Kaip žodžiais nupiešti tai, ką kiti mato akimis? Tai buvo labai jautri ir daug išmokanti patirtis.

Kokia vieta Telšių mieste ar rajone Jus pačią labiausiai jaudina ar net „pakerta“, kiekvieną kartą ten būnant?

Telšiai man – miestas su siela. Atsakyčiau taip: Telšių dvasia yra tarsi žva-

kė ant žvakidės. Ji apšviečia erdvę aplink save, o stovėdama ant vienos iš septynių kalvų yra matoma iš toli, visomis kryptimis. Ši dvasia sujungia žmones, kartas – kultūras ir kalbas. Telšiai kiekvienam, kas juos myli, tampa savaip šventi.

Ar gido veikla Jus išmokė kažko apie žmones, ko anksčiau nežinojote? Gal pasikeitė požiūris į klausytoją, keliautoją (turistą)?

Kiekviena ekskursija įsiuva į mano gyvenimą naują raštą – kaip margaspalvį audinį. Ir kuo daugiau tokių raštų, tuo turtingesnė ta gyvenimo drobė. Bendraudama su įvairiausiomis žmonių grupėmis, vis labiau imu vertinti kiekvieną sutikimą, kiekvieną istoriją. Juk kiekvienas žmogus palieka savo pėdsaką, garą, energiją.

Esate baigusi muzikos mokyklą, rašote poeziją, fotografuojate. Kaip šis kelias susilieja su Jūsų menine prigimtimi? Ar kada nors ekskursija tampa nebe informaciniu pasakojimu, o tikru spektakliu ar patyrimu?

Taip, tokios ekskursijos jau vyksta.

Pavyzdžiui, viena tokių „Dievybės ir Žmonės“ – tai daugiau nei pasivaikščiojimas ar

pasakojimas. Tai patyriminė kelionė per mitus, senąjį tikėjimą, gamtos jėgų pojūtį. Kai žmogus klausosi širdimi, o ne tik ausimis, vidinė rega sustiprėja. Ir tada atsiveria visai kiti pasauliai.

Jei turėtumėte vienintelę galimybę parodyti žmogui Telšius per vieną valandą, kur jį vestumėte ir ką papasakotumėte?

Valanda – menkas laikas, o Telšiai – menų miestas. Tad kelionę pradėčiau nuo Žaliosios kalvos: aprodyčiau Žemaičių muziejų „Alka“, Vilniaus dailės akademijos Telšių galeriją, buvusią amatų mokyklą.

Būtinai užsuktume ir į vakarinę Masčio ežero pakrantę. Būtent ten atsiveria vadinamoji menininkų sala – iš jos lyg gyvas šaltinis kyla dauguma gražiausių miesto kūrinių.

Kuo ypatingas Telšių kraštas Jūsų akimis? Kas Jums – Telšiai?

Man Telšiai – kaip šventasis Indijos Varanasis. Čia niekada nežinai, ką sutiksi, ką pamatysi, ką išbandysi. O išbandyti būtina: kur nosį patrinti, kur ranką įdėti – ir žinokite, viskas pildosi.

Tai tarsi norų išsipildymų miestas. Bet visko iš anksto atskleisti nenoriu – reikia atvykti, eiti, pajauti ir įsitikinti pačiam.

Laura, dėkojame Jums už pokalbį

ŽEMAITIJE

Ėš tavės prasėdiejau
ė tavėm nosėbėngso
ėš tavės kalba –
kūlės skombėn:
ė, el, ou
ėš tavės mėškā
pelkės vondėnīs
ė pajauta gīvastėis
kap nesėdornīavos sytor
apėntās trauk mōn šėrdi
ėš tavės prasėdiejos
ė tavėm nosėbėngtė

Laura Jonikė

Gidė Laura veda ekskursijas ir vaikams, ir suaugusiems

ŽEMAITIJOS TURIZMO
INFORMACIJOS CENTRAS

PATIRKITE NEPAMIRŠTAMUS IŠPŪDŽIUS TELŠIUOSE!

Ekskursijos su gidu – pažinkite miesto istoriją, kultūrą ir išskirtines vietas.

PAŽINKITE
TELŠIŲ
ISTORIJĄ
IR PAVELDĄ

Ekskursijų užsakymas:
+370 618 63448

Ką apie Varnius pasakoja kanauninkas Andriejus Sabaliauskas

Varniuose istoriją galima ne tik perskaityti. Ją galima išgirsti varpų gaudesyje, pamatyti senųjų bažnyčių bokštuose, pajusti vaikstant gatvėmis, kuriomis kadaise žingsniavo Motiejus Valančius ir kiti Žemaičių vyskupai, kunigų seminarijos auklėtiniai bei asmenybės, formavusios Lietuvos istoriją.

Šiandien Varnius iš naujo atranda vis daugiau keliautojų. Vieni čia atvyksta dėl istorijos, kiti – dėl gamtos, treči – vedini smalsumo. Tačiau dažnas išvyksta su jausmu, kad šis nedidelis Žemaitijos miestelis slepia kur kas daugiau, nei galima tikėtis iš pirmo žvilgsnio.

Viena iš vietų, kur prasideda pažintis su Varnių istorija, yra buvusi Žemaičių vyskupijos katedra – dabartinė Varnių Sv. apaštalo Petro ir Pauliaus bažnyčia. Jos duris lankytojams dažnai atveria pats klebonas, kanauninkas Andriejus Sabaliauskas. Jis ne tik pasakoja apie bažnyčios istoriją, bet ir kviečia pažvelgti į Varnius kaip į vieną svarbiausių Žemaitijos dvasinių ir kultūrinių centrų.

Kanauninkas Varnius pažįsta ne tik kaip parapijos ganytojas – jis yra poetas ir kultūros puoselėtojas, lankytojams pristatantis bažnyčios bei Varnių praeitį. Viename savo eilėraščių apie Varnius jis rašo:

*„Šitam mieste užaugo Lietuva,
Tos gatvės mena žingsnių aidą...“*

Apie gyvenimą Varniuose, turistų atradimus, bažnyčios paslaptis ir vietas, kurias verta pamatyti kiekvienam, kalbamės su Varnių parapijos klebonu, kanauninku **Andriejumi Sabaliausku**.

Kanauninke Andriejau, jau kelerius metus savo kasdienybę kuriate Varniuose. Kas Jus labiausiai sužavėjo, atvykus čia?

Jau ketverių metus gyvenu ir tarnauju Varnių krašte. Tai ypatinga vieta, kurioje slypi gilios Žemaitijos istorijos, kultūros, raštijos ir krikščioniškųjų šaknų ištakos. Būtent čia formavosi

Kanauninkas Andriejus Sabaliauskas

svarbūs mūsų dvasinio ir kultūrinio paveldo klodai, kurie iki šiol įkvėpia ir praturtina.

Visa tai man paliko didžiulį įspūdį. Džiaugiuosi ir dėkoju Dievui už galimybę gyventi šioje istoriškai ir dvasiškai turtingoje žemėje. Man didelė garbė bent maža dalimi prisidėti prie to, kas yra brangu ir reikšminga ne tik Varniams, bet ir visai Žemaitijai bei Lietuvai.

Neretai sakoma, kad Varniai yra viena svarbiausių istorinių vietų Žemaitijoje. Kodėl, Jūsų nuomone, šis miestelis reikšmingas ir visos Lietuvos istorijai? Kuo jis išsiskiria iš kitų Žemaitijos ar Lietuvos vietų?

Visų pirma, Varniai yra vienas seniausių Lietuvos, o kartu ir Žemaitijos miestų, turintis itin galias istorines šaknis. Tačiau svarbiausia jo reikšmė slypi ne vien amžiuje – būtent čia prasideda krikščioniškosios Žemaitijos istorijos

asīs. Po Žemaitijos krikšto 1413-ais metais, jau 1414-aisiais

šioje vietoje buvo pastatyta pirmoji parapijinė bažnyčia – dabartinės Sv. Aleksandro bažnyčios pirmtakė. Netrukus čia įkurta ir Žemaičių vyskupija, kurios teritoriją apėmė ne tik dabartinė Žemaitija, bet driekėsi ir į Aukštaitiją, siekė dabartinės Latvijos pasienį. Varniai turėjo didžiulę reikšmę ne tik Žemaitijai, bet ir visai Lietuvai. Čia formavosi mūsų kultūros, raštijos ir tautinės tapatybės pagrindai.

Dažnai sakoma, kad būtent Varniuose vyskupas Mo-

tiejus Valančius brandino idėjas, vėliau tapusias tautinio atgimimo pagrindu. Ne veltui XIX amžius vadinamas Valančiaus epocha – jos ištakos glūdi būtent čia.

Iš Varnių kilo ir lietuviško pasipriešinimo carinei priespaudai dvasia. Su šia vieta glaudžiai siejamas knygnešių judėjimas, o pats Motiejus Valančius laikomas pirmuoju, kuris sistemingai skatino lietuviško rašto mokymą. Savo mažoje mokslnyčioje, įrengtoje varpinės kambarėlyje, jis slapta mokė vaikus lietuviško rašto ir rodė pavyzdį, kaip saugoti gimtąją kalbą.

Nors Varniai niekada netapo didmiesčiu, jie savo architektūra ir dvasine kultūra prilygo vakarietiškam Europos miestui. Katedra, Sv. Aleksandro bažnyčia, Kunigų seminarijos rūmai, kanauninkų konsistorijos pastatai ir kiti objektai suformavo savitą miesto veidą. Ir šiandien atvykęs į Varnius gali pajusti vakarietiškos kultūros dvasią – su turtinga istorija, architektūra ir gyvu dvasiniu paveldu.

Istoriškai Varnių parapija buvo viena didžiausių Žemaitijoje ir teritoriniu požiūriu tokia išliko iki šiol, nors gyventojų skaičius per pastaruosius dešimtmečius gerokai sumažėjo. Ir šiandien oficialiai yra dvi parapijos – Sv. apaštalo Petro ir Pauliaus bei Sv. Aleksandro. XIX amžiaus pabaigoje, uždarius Žemaičių katedrą ir vyskupą Motiejų Valančių iškėlus į Kauną, buvusi katedra tapo parapijine Sv. apaštalo Petro ir Pauliaus bažnyčia, o gręta išliko ir senoji Sv. Aleksandro parapija.

Tačiau šiandien jų nebeskirstome, gyvename kaip viena parapijos bendruomenė.

Nors pačiuose Varniuose šiandien gyvena apie aštuoni šimtai žmonių, o visoje parapijoje – maždaug pusantro tūkstančio, miestas išlieka gyvas ir visavertis. Čia veikia gimnazija, ligoninė su koplyčia, kultūros centras, profesinio mokymo centras, muziejus, seniūnija, parduotu-

vės, kredito unija, paštas. Ir turime tai, kuo labiausiai dabar džiaugiamės – ypač svarbų, aktyviai dirbantį turizmo informacijos centro padalinį, kuris puikiai atlieka savo misiją bei padeda vis daugiau žmonių atrasti Varnių istoriją ir paveldą.

Todėl, nepaisant mažėjančio gyventojų skaičiaus, Varniai išlieka gyvas miestas, saugantis savo istorinę atmintį ir tęsiantis šimtmečius puoselėtas tradicijas. **Dažnai palydite lankytojus po buvusią Žemaičių vyskupijos katedrą ir pasakojate jos istoriją. Kas šioje šventovėje žmones sužavi labiausiai? Kokios jų reakcijos Jus patį labiausiai pradžiugina?**

Labiausiai žmones sužavi autentiškumas, kuris čia išlikęs iki mūsų dienų. Šiais, 2026 metais, buvusi Žemaičių vyskupijos katedra mini 335-ąsias savo gyvavimo metines. Tai viena seniausių tokio tipo šventovių Lietuvoje, išlikusi beveik nepakitusi – neperstatyta, neperformuota ir išsaugojusi savo pirminį veidą.

Net grindys, sudėtos 1771 metais, tebėra tos pačios. Jomis vaikščiojo Žemaičių vyskupai Giedraičiai, Pacai, vyskupas Motiejus Valančius, Simonas Daukantas, Laurynas Ivinskis, Antanas Baranauskas, Antanas Sraždas ir daugelis kitų mūsų tautos šviesuolių. Tie patys yra ir XVIII amžiaus pabaigos suolai, autentiškos kanauninkų ložės, visi dvylika altorių. Nuo 1821 metų tebeskamba garsaus vargonų meistro Vaičionio sukurti vargonai.

Si šventovė mena ir daugybę svarbių mūsų istorijos įvykių. Čia kunigu buvo iššventintas Jurgis Ambraziejus Pabrėža. Varniuose gyveno ir Žemaitė – ji lankėsi šioje katedroje, čia Pirmosios Komunijos sakramentą priėmė jos vaikai. Visa tai liudija ne muziejinę praeitį, bet gyvą istoriją, kuri iki šiol tarnauja žmonių maldai, Dievo garbinimui ir piligrimų bei turistų pažinimui.

Būtent tas autentiškumo jausmas žmones labiausiai ir paliečia. Jie supranta, kad čia istorija nėra tik perskaitoma knygoje – ją galima tiesiogine prasme pajusti vaikstant tais pačiais takais, kuriais prieš šimtmečius ėjo Lietuvos dvasiniai ir kultūriniai autoritetai.

Didžiausias džiaugsmas man būna tada, kai žmonės išvyksta supratę, jog Varniai nėra tik gražus istorinis miestelis. Jie išvyksta suvokę, kad čia buvo kuriama Lietuvos dvasinė, kultūrinė ir tautinė istorija, kurios vaisiais gyvename iki šiol.

(nukelta į 8 psl.)

A. Sabaliauskui patinka Varnių gamta ir ramybė

„Kuriamė vietą, į kurią norisi grįžti“

Telšiuose netrūksta vietų, nuo kurių galima pasigrožėti kalvotu miesto veidu, tačiau nedaug kur juos galima stebėti, sėdint prie pusryčių stalo, gurkšnojant rytinę kavą ar ramiai vakarieniaujant, besileidžiant saulei. Būtent tokią galimybę siūlo miesto centre įsikūręs viešbutis-restoranas „Sinchronas“.

Pro restorano langus atsiveria vienas gražiausių Telšių miesto vaizdų – žvilgsnis slysta per Masčio ežero vandenį, senamiesčio stogus, miesto kalvas, o tolumoje iškyla ir Telšių katedros bokštai. Tai vieta, kur miesto šurmulytės tarsi nutolsta kažkur žemai, o svečiams pakilus į viešbučio-restorano trečiąjį aukštą, juos pasitinka ramybė, skanus maistas ir išpūdingi vaizdai.

Prieš daugiau nei metus naują etapą pradėjo „Sinchronas“, kai jo šeimininkais tapo telšiškiai Goda ir Laurynas Diržininkai, nusprendę ne tik atnaujinti viešbutį-restoraną, bet ir sukurti erdvę, kurioje vienodai gerai jaustųsi tiek miesto svečiai, tiek patys telšiškiai. Šiandien „Sinchronas“ siūlo ne tik nakvynę ir maistą, bet ir konferencijų bei pobūvių erdves, privačią SPA zoną. Tai vieta, kur žmonės renkasi švęsti svarbias progas, mėgautis vakariene su vaizdu į Masčio ežerą, leisti laiką dviese, susitikti su draugais ar tiesiog trumpam pabėgti nuo kasdienio tempo.

Apie pirmuosius metus „Sinchrone“, pokyčius, svečių lūkesčius ir ateities planus kalbamės su viešbučio-restorano savininkais **Goda ir Laurynu Diržininkais**.

Atnaujintas viešbutis „Sinchronas“

Žįstamas vardas. Kokį jį radote ir kokių norėtųmėte, kad jis taptų?

Iš tiesų, kai pradėjome veiklą, „Sinchronas“ jau buvo gerai žinoma vieta Telšiuose, tačiau atėję siekėme dar labiau sustiprinti jo identitetą ir padaryti šį vardą dar ryškesnį. Mūsų tikslas – kad „Sinchronas“ žmonėms pirmiausia asocijuotųsi su gera atmosfera, kokybišku aptarnavimu ir vieta, į kurią visada malonu sugrįžti.

Kuo, Jūsų nuomone, ši vieta išsiskiria iš kitų viešbučių ir restoranų?

Išskirtinumas – visuma: lokacija, vaizdai, atmosfera ir kompleksinės paslaugos. Tai ne tik viešbutis ar restoranas, bet vieta patirčiai.

Daugelio svečių dėmesį pirmiausiai prikausto už langų atsiveriantis vaizdas. Kokias reakcijas dažniausiai tenka išgirsti?

Dažniausiai žmonės sustoja, nutyla ir sako, kad nesitikėjo tokio vaizdo. Tai viena tų reakcijų, kuri pasikartoja nuolat – „wow“ efektas.

Kas dažniau užsuka į Jūsų restoraną: miesto svečiai ar telšiškiai?

Abu segmentai yra svarbūs. Telšiškiai dažniau grįžta reguliariai, o miesto svečiai dažnai atranda vietą pirmą kartą ir būna maloniai nustebinti.

Daug dėmesio skiriate virtuvei. Kas Jums svarbiausia, kuriant meniu? Ar yra patiekalų, kurie jau tapo vizitine kortele?

Svarbiausia – sezoniškumas, kokybė ir skonis. Meniu kuriamas taip, kad būtų atpažįstamas, bet kartu nuolat atnaujinamas. Ilgainiui atsiranda ir tokių patiekalų, kurie tampa svečių favoritais ir yra užsakomi dažniausiai.

Viešbutis siūlo ne tik nakvynę, bet ir konferencijų, pobūvių erdves, SPA zoną. Kas daugiausiai naudojasi šiomis jūsų paslaugomis?

Konferencijų erdves dažniausiai renka verslo klientai, o pobūvių ir švenčių erdves – vietos gyventojai bei regiono svečiai. SPA zona populiari tarp poilsio ieškančių svečių.

Kokie dabar svarbiausi planai ir idėjos, kurias brandinate? Kokį „Sinchroną“ norėtųmėte matyti po kelerių metų?

Norisi nuosekliai augti – tiek paslaugų kokybe, tiek patirčių įvairove. Po kelerių metų „Sinchroną“ matytume kaip dar stipresnį regiono traukos centrą, išlaikantį jaukumą ir kokybę.

Kai kurie patiekalai jau tapę svečių favoritais

Kas Jums yra didžiausias įvertinimas kaip šeimininkams?

Didžiausias įvertinimas – grįžtantys svečiai ir jų rekomendacijos. Kai žmonės sugrįžta arba atsiveda kitus – tai geriausias kokybės įrodymas.

Dėkojame už pokalbį ir linkime kuo didžiausios sėkmės!

Pro „Sinchroną“ langus atsiveria nuostabus vaizdas

Praėjo kiek daugiau nei metai nuo tada, kai tapote „Sinchroną“ savininkais. Kokie buvo pirmieji metai?

Pirmieji metai buvo intensyvių ir kupinių mokymosi. Daug kas vyko „čia ir dabar“ – teko greitai prisitaikyti, spręsti kasdienes iššūkius ir kartu kurti standartus, kurių norėjome laikytis ilgalaikėje perspektyvoje.

Per metus Jums tikrai netrūko iššūkių. O kas buvo sunkiausia?

Sunkiausia buvo rasti balansą tarp kokybės, komandų darbo organizavimo ir svečių lūkesčių. Taip pat reikėjo laiko, kad visas „susigulėtų“ – nuo procesų iki stabilios komandos.

Kas Jus labiausiai paskatino pasirinkti būtent šią vietą?

Vieta patraukė savo potencialu. Norėjosi erdvės, kuri turėtų išskirtinumą ir savą charakterį.

Abu esate telšiškiai. Kodėl Jums buvo svarbu kurti verslą būtent čia, o ne didesniame mieste?

Mažesniame mieste lengviau sukurti autentišką ryšį su bendruomene. Čia matosi tiesioginis poveikis – kaip žmonės priima, grįžta, vertina. Tai suteikia daugiau prasmės.

„Sinchronas“ telšiškams – gerai pa-

PASIIMK LANKSTINUKĄ „DIDŽIOJI SKONIŲ MEDŽIOKLĖ“ ŽEMAITIJOS TURIZMO INFORMACIJOS CENTRE IR JUNKIS Į MEDŽIOTOJŲ GRETAS!

1. Aplankyti „Skonių medžioklės“ būreliui priklausančias kavines, restoranus, barus ar užkandines.
2. Meniu išsirinkti specialų patiekalą ar gėrimą su „meškos prieskoniu“.
3. Už sumedžiotą skonį gauti 1 lipduką ir jį klijuoti į žemėlapyje pažymėtą vietą.
4. Tęsti medžioklę ir neprašauti nors 6 kartus.
5. Lankstinuką su lipdukais grąžinti į Žemaitijos turizmo informacijos centrą ir dalyvauti „Didžiosios skonių medžioklės“ prizų loterijoje.

PRIZAI:

Ekskursija ir bajoriškų patiekalų degustacija Biržuvėnų dvare (6 asm.)

500€ vertės
dovanų čekis
įspūdziams
Telšių rajone

DVIRATIS

INFORMACIJOS IEŠKOK: visit.telsiai.lt
 Zemaitijostic zemaitijostic
 zemaitijos_tic +370 618 63448

ŽEMAITIJOS TURIZMO
INFORMACIJOS CENTRAS

EKSKURSIJOS
DEGUSTACIJOS
ŽYGIAI
PRAMOGOS
ISTORIJS
PATIRTYS
SUVENYRAI

Nuo šeimos ūkio iki edukacijų slėnio

(atkelta iš 1 psl.)

Kas buvo sunkiausia kuriant šią vietą?

Kuriant „Laumžirgių slėnį“ buvo nemažai iššūkių – reikėjo daug darbo, kantrybės ir tikėjimo savo idėja. Tačiau sunkiausias išbandymas buvo asmeninis: mūsų šeimą sukrėtė vyro mirtis. Tai buvo labai skaudus gyvenimo etapas, privertęs iš naujo ieškoti vidinės stiprybės ir prasmės.

Būtent tada dar labiau pajutau, kokią gydančią galią turi gamta ir gyvūnai. Jie neišsprendžia visų problemų, nepanaikina skausmo, tačiau padeda nurimti, priimti savo jausmus, po truputį atsitiesti. Ši patirtis dar labiau sustiprino mano tikėjimą tuo, ką kuriame šiandien. Didžiausia stiprybė buvo ir išlieka šeima. „Laumžirgių slėnį“ kuriame trys kartos – mano tėvai, aš, mano vaikai – sūnus ir dukra. Kiekvienas prisidedame savo darbais, idėjomis, rūpesčiu.

Ar yra dalykų, kurie stebina suaugusiuosius?

Taip, ir kartais net labiau nei vaikus. Dažnai atrodo, kad vaikai į ūkį atvyksta pasirenge nuotykiams, atviri naujoms patirtims, o suaugusieji – tiesiog lydėti. Tačiau būtent jie neretai nustemba labiausiai.

Suaugę dažniausiai atvyksta tik lydėdami vaikus, bet, jiems būnant čia, stebime, kaip ir jiems greitai pavyksta atsipalaiduoti. Vos pabuvę gamtoje, paglostę žirgą ar alpaką, pasėdėję tyloje su kavos ar arbatos puodeliu, jie tarsi sulėtina tempą. Ima pastebėti tai, kam kasdienybėje nebelineka laiko – paukščių garsus, gyvūnų elgesį, ramybę, kurią suteikia buvimas gamtoje.

Labai dažnai girdime pasakymą: „Net nesitikėjau, kad man to taip reikėjo.“ Man atrodo, šiandien daugelis gyvename labai greitai tempu, todėl pamirštame, kokią didelę įtaką savijautai daro paprasti dalykai – gamta, gyvūnai ir buvimas kartu.

Dar vienas atradimas suaugusiesiems – gyvūnų gebėjimas bendrauti be žodžių. Žirgai, alpakos, poniai ar mūsų šuo Lobis nereikalauja nieko įrodyti – jie prima žmogų tokį, koks jis yra. Manau, būtent todėl daugelis žmonių išvyksta ne tik nuotaiką įamžinę gražioje nuotraukoje, bet ir su vidinės ramybės jausmu.

Ką, Jūsų nuomone, šiandien vaikai atranda čia, ko dažnai nebegali patirti kasdienybėje?

Manau, šiandien vaikai pas mus atranda tai, kas šiuolaikiniame gyvenime tampa vis retesne patirtimi – galimybę būti gamtoje, neskubėti, viską pažinti ar paliesti savo rankomis. Čia jie ne tik pamato gyvūnus, bet ir juos paglosto, pamaitina, stebi jų elgesį. Sužino, iš kur atsiranda pienas, kiaušiniai ar daržovės, supranta, kiek darbo ir rūpesčio reikia, kad maistas pasiektų mūsų stalą. Tai patirtys, kurių vien iš vadovėlio neperveiksi.

Svarbiausia man atrodo ne tai, kiek veiklų pasiūlome, o kokius prisiminimus vaikai išsiveža. Jie išvyksta su patirtimi, kad džiaugsmas slypi paprastuose dalykuose – paglostyti žirgą, pamaitinti ožką, užminkyti tešlą, išsikepti savo picą ar sausainį, ramiai pabūti gamtoje kartu su šeima ar draugais.

Šiandien, kai daugelis vaikų nemažą laiko dalį praleidžia prie ekranų, tokios patirtys tampa ypač vertingos.

Kokiomis veiklomis dar džiuginate savo lankytojus?

Labai džiaugiamės, kad vaikai ir šeimos aktyviai įsitraukia į kulinarines edukacijas. Kartu gaminame picas, kuomet kiekvienas susikuria savąją. O vėliau kepame jas krosnyje. Ant laužo kepame vaflinius blynus iš kaimiškų produktų, senoviniame pečiujė – sausainius.

Vaikams tai ne tik smagus užsiėmimas, bet ir galimybė pamatyti, kad maisto gaminimas gali būti kūrybiškas, bendruomeniškas, suburiantis.

„Laumžirgių slėnyje“ netrūksta veiklų...

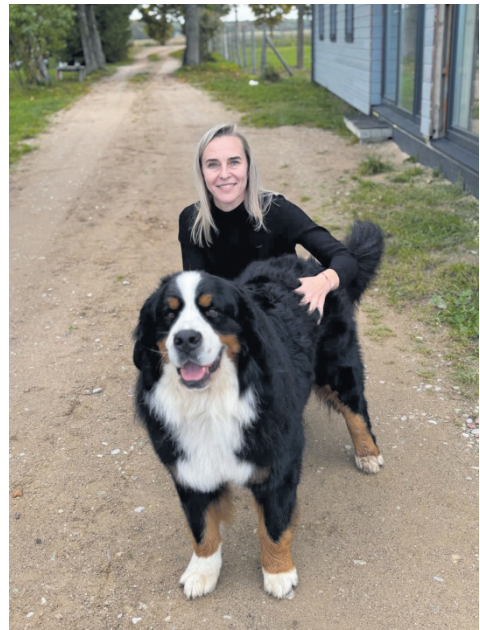
Kokios vaikų reakcijos Jus iki šiol labiausiai įsimena? Ar dažnai pasitaiko, kad vaikai pirmą kartą pas jus gyvai pamato arklį ar ožką?

Taip, tokių situacijų pasitaiko tikrai dažnai. Kartais vaikai pirmą kartą gyvenime iš arti pamato žirgą, alpaką ar ožką – iki tol juos pažino tik iš knygų, televizijos ar interneto.

Nors visi mūsų gyvūnai suteikia daug džiaugsmo ir šiltų emocijų, didžiausią įspūdį dažniausiai palieka pažintis su žirgu. Jis jautriai reaguoja į žmogaus emocijas, yra kantrus ir tarsi kviečia sulėtinti tempą. Vaikai dažnai nustemba, koks jis didelis. Kai kurie net išsigąsta. Tai visiškai natūrali reakcija. Neskubiname jų – leidžiame apsibrasti, stebėti žirgą iš toliau, pajusti, kad jis ramus ir draugiškas.

Dažnai pirmąją morką žirgui vaikas paduoda kartu su manimi – net užsimerkęs. O po kelių minučių, pamatęs, kad gyvūnas švelnus ir atsargus, jau pats drąsiai prieina.

O kalbant apie reakcijas, tai labiausiai stebina vaikų nuoširdumas. Jie nieko neapsimeta – jei džiaugiasi, tai visa širdimi, jei bijo, tai atvirai parodo. Todėl labai gera matyti, kaip per trumpą laiką jų emocijos keičiasi.

Lankytojus pasitinka šuo Lobis

Dar viena akimirka, kuri visuomet paliečia širdį, – kai vaikai išvykdami apkabina mūsų gyvūnus. Jiems jie tampa tikrais draugais. Tuomet supranti, kad svarbiausia ne tai, kiek faktų jie išmoko, o kokių ryšių ir jausmą išsivežė namo.

Kas dar, be tų pirmų kartų, suvirpina Jums širdį? Labai jautru stebėti vaikus, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių. Neretai jie su gyvūnais užmezga ryšį greičiau nei su žmonėmis.

...ir pažinčių su gyvūnais

Matome, kaip šalia žirgų jie nurimsta, atsipalaiduoja, pradeda šypsotis ar net ima daugiau bendrauti nei įprastai.

Ar yra lankytojų, kurie į „Laumžirgių slėnį“ sugrįžta metai iš metų?

Taip, ir tai turbūt yra pats didžiausias mūsų darbo įvertinimas. Turime šeimų, kurios į „Laumžirgių slėnį“ sugrįžta kasmet. Ypatingą ryšį užmezgame su vaikais, kurie vasaromis dalyvauja mūsų organizuojamose stovyklose – daugelis jų sugrįžta ne vieną ir ne du kartus.

Tai mums labai daug reiškia, nes vaikai čia laukiami, jie jaučiasi saugūs ir laimingi. Džiugu, kad šeimos sugrįžta ne tik į edukacijas ar stovyklas, bet ir švesti ypatingų progų. Ne vienas vaikas savo gimtadienį nori švesti būtent pas mus – gamtos apsuptyje, su gyvūnais ir artimiausiais draugais.

Tai rodo, kad „Laumžirgių slėnis“ jiems siejasi su gražiomis emocijomis ir jaukais prisiminimais. Na, o sugrįžę vaikai prisimena ne tik veiklas, bet ir mūsų gyvūnus – klausia, kaip sekasi žirgams, alpakoms, poniams, ožkoms, kačiukams ar mūsų ištikimam draugui Lobui. Atrodo, jie sugrįžta aplankyti senų bičiulių.

Jūsų edukacijose daug dėmesio skiriama ne tik pramogoms, bet ir atsakomybei. Ko vaikai išmoksta bendraudami su gyvūnais?

Mums labai svarbu, kad vaikai iš „Laumžirgių slėnio“ išsivežtų ne tik gražius įspūdžius, bet ir supratimą, kad kiekvienas gyvūnas – gyva būtybė, kuriai reikia meilės, rūpesčio ir atsakomybės.

Bendraudami su gyvūnais vaikai moko kantrybės, pagarbos, švelnumo. Jie supranta, kad negalima skubėti, triukšmauti ar elgtis neatsakingai – gyvūnai labai aiškiai parodo, kad pasitikėjimas gimsta tik iš ramaus, pagarbaus bendravimo.

Mūsų edukacijose vaikai ne tik stebi – jie dalyvauja: maitina gyvūnus, juos glosto, šukuoja, sužino, kuo kiekvienas maitinasi, kokių sąlygų reikia, kiek kasdienio darbo reikalauja priežiūra.

Labai norisi, kad jie suprastų ir tai, jog gyvūnai jaučia – gali džiaugtis, išsigąsti, pavargti ar ieškoti artumo. Kai vaikas tai pamato savo akimis, atsiranda daugiau empatijos ne tik gyvūnams, bet ir žmonėms.

Tikiu, kad tokios pamokos išlieka ilgai. Jų neįmanoma išmokyti vien iš knygų – jas reikia patirti. Jei vaikas išsineša ne tik šypseną, bet ir pirmąsias atsakomybės pamokas apie pagarbą gyvūnams, gamtai ir žmogui, žinome – mūsų tikslas pasiektas.

Kaip gimsta naujos edukacijų idėjos? Naujos edukacijų idėjos dažniausiai gimsta labai natūraliai – iš kasdienio gyvenimo ūkyje, vaikų smalsumo ir jų

užduodamų klausimų.

Mums svarbu išsaugoti tai, kas buvo įprasta ankstesnėms kartoms, bet šiandien daugeliui vaikų tampa nauju atradimu.

Tačiau didžiausias įkvėpimas vis dėlto yra patys lankytojai. Matydami jų susidomėjimą, džiaugsmą, norą sugrįžti, natūraliai ieškome naujų idėjų, ką dar galėtume sukurti.

Grįžkime prie jums brangiausių žmonių ir pagrindinės atramos – šeimos. Ką Jums reiškia tai, kad prie šios vietos kūrimo prisideda visa šeima?

Man tai reiškia labai daug. Mes dažnai sakome, kad esame vienas kumštis.

Kiekvienas esame skirtingi, turime savo stiprybių ir atsakomybių, tačiau, priimant sprendimus, įveikiant sunkumus ar džiaugiantis pasiekimais esame viena komanda.

Kaip jau sakiau, „Laumžirgių slėnį“ kuriame trys kartos. Tėvai dalijasi gyvenimiška patirtimi ir išmintimi, vaikai įneša jaunatviškos energijos, idėjų bei šiuolaikiško požiūrio. Man labai gera matyti, kaip visi augame kartu su šia vieta.

Zinoma, ne visada lengva. Ūkis reikalauja darbo kiekvieną dieną – gyvūnai nelaukia savaitgalių ar švenčių. Tačiau būtent bendras darbas mus dar labiau suartino. Išmokome pasitikėti vieni kitais, pasidalyti atsakomybėmis, džiaugtis net mažais pasiekimais.

Man atrodo, kad tai jaučia ir atvykstantys žmonės. Jie mato ne tik aplinką ar gyvūnus, bet ir šeimą, kuri visa širdimi gyvena tuo, ką daro.

Kokias svajones ir planus puoselėjate ateičiai? Kaip įsivaizduojate „Laumžirgių slėnį“ po penkerių ar dešimties metų?

Didžiausia mano svajonė – kad „Laumžirgių slėnis“ ir po penkerių, ir po dešimties metų išliktų vieta, į kurią žmonės atvyksta ne tik dėl edukacijų ar gyvūnų, bet ir dėl jausmo. Kad vos atvykę jie pajustų: čia yra laukiami, lyg sugrįžę į namus, kur galima atsikvėpti, pabūti savi, bent trumpam pamiršti kasdienį skubėjimą.

Norisi augti, kurti naujas edukacijas, plėtoti žirgų terapijos veiklas, pasiekti dar daugiau širdžių tų, kuriems reikia gamtos, gyvūnų bei saugios erdvės sustoti. Kartu svarbu neprarasti to, kas mus išskiria – jaukumo, paprastumo ir nuoširdaus bendravimo.

Labai norėčiau, kad ir po daugelio metų „Laumžirgių slėnis“ išliktų šeimos kuriamą vietą, kurioje kiekvienas lankytojas yra laukiamas. Kad vaikai, kurie šiandien atvyksta pirmą kartą, po kelerių metų sugrįžtų jau su savo draugais, o vėliau – galbūt ir su savo vaikais.

Jei po dešimties metų žmonės vis dar sakys: „Čia gera sugrįžti. Čia jaučiamės kaip namuose“, žinosiu, kad didžiausia mūsų svajonė išsipildė.

Ir atsisveikinant, kodėl žmogus bent kartą turėtų atvykti pas Jus ir savo akimis pamatyti „Laumžirgių slėnį“?

„Laumžirgių slėnyje“ nėra nieko dirbtinio. Čia rytą pasitinka žirgų prunkštimas, smalsiai prieina alpaka Boltas, o svečius dažnai pirmasis pasitinka mūsų šuo Lobis.

Norėčiau pakviesti atvykti čia ne tam, kad pamatytumėte mūsų ūkį, o tam, kad bent trumpam sustotumėte.

Šiandien gyvename labai greitai tempu, todėl vis rečiau randame laiko tiesiog pabūti – su savi, su artimaisiais, gamtoje.

Jeigu „Laumžirgių slėnyje“ žmogus pajunta daugiau ramybės, dažniau nusišypso savo vaikui, apkabina artimąjį ar tiesiog supranta, kad laimė slypi paprastuose dalykuose, vadinasi, mūsų tikslas pasiektas.

Dėkojame už nuoširdų pokalbį ir linkime, kad „Laumžirgių slėnis“ dar ilgai džiugintų lankytojus

Ką apie Varnius pasakoja kanauninkas Andriejus Sabaliauskas

(atkelta iš 5 psl.)

Šv. apaštalo Petro ir Pauliaus bažnyčios rūsyje ilsisi Žemaičių vyskupas, čia išlikęs Motiejaus Valančiaus laikų vyskupo sostas, saugoma daugybė meno vertybių. Kas Jums didžiausias turtas šioje šventovėje?

Man svarbiausia, kad čia iki šiol yra išlikęs autentiškasis didysis altorius nuo pat katedros pastatymo. Jame saugomas Svenčiausiasis Sakramentas. Tai ir yra didžiausias šios šventovės turtas. Visada sakau lankytojams, kad mūsų buvusi katedra ir Šv. Aleksandro bažnyčia nėra muziejai, nėra parodų salės ar meno vertybių saugyklos. Pirmiausia tai yra Dievo namai. Čia vyksta gyvenimas – žmonės ateina melstis, garbinti Dievą, priimti sakramentų, pakrikštyti savo vaikus, susituokti, o gyvenimo pabaigoje būti palydėti į amžinybę. Visa kita, kas čia išlikę, yra pagalba žmogui pažinti Dievą, suvokti grožį ir branginti tai, ką sukūrė ankstesnės kartos.

Žinoma, buvusioje katedroje saugoma daugybė nepaprastų vertybių. Turime stebuklinguotą laikomą Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslą, kuris, kaip pasakoja tradicija, Vytauto Didžiojo buvo padovanotas Žemaičių vyskupui ir atkeliavo iš Trakų. Šis paveikslas yra vienintelis mūsų buvusioje katedroje, papuoštas XVIII amžiaus auksakalio Štapperio sukurtu aukso ir sidabro apkaustu.

Didelę istorinę vertę buvusioje katedroje turi ir išlikusios bažnytinės vėliavos,

relikvijos bei liturginiai reikmenys.

Ypač brangi vyskupo Aleksandro Paco taurė. Ši taurė skaičiuoja savo amžių kartu su buvusia katedra. Įsivaizduokite – Šv. Mišių taurė, kuri greitai priartės prie 400 metų amžiaus, yra gyva, nepadėta už stiklo ir kartais nuo karto vis dar naudojama pagal paskirtį – Mišių aukai.

Daugybė nuostabių dalykų yra šioje buvusioje katedroje, ir visa tai daro įspūdį. Visa tai artina mus prie istorijos, padaro ją gyvą, neuždarytą už stiklo. Tai padeda žmonėms dabartyje pažinti, kaip anuomet žmonės kūrė gyvenimą, kaip jie matė tikėjimą ir kaip viską darė, kad tikėjimas būtų gyvas ir tada, ir šiandien.

Ką patartumėte būtinai pamatyti ir patirti žmogui, pirmą kartą atvykusiam į Varnius? Kuo Varniai, Jūsų akimis, gali nustebinti svečius?

Žinoma, pirmiausia reikėtų aplankyti Varnių buvusią katedrą, Šv. Aleksandro bažnyčią ir lurdą, kuris yra vienas seniausių Lietuvoje. Taip pat – Žemaičių vyskupystės muziejų bei buvusią kunigų seminariją.

Tačiau labai linkiu žmonėms ne tik pamatyti, bet ir pajusti Varnius per varpų skambesį. Šiuo požiūriu esame unikalūs – Lietuvoje turbūt vieninteliai turime tokį gyvą varpų paveldą. Čia skamba du seniausi garsiosios Varnių liejyklos varpai, kurie iki šiol naudojami liturgijoje. Muziejuje saugomi dar keli – iš viso keturi istoriniai varpai.

A. Sabaliauskas turizmo centro Varnių filialo atidarymo metu

O visai neseniai prie Šv. Aleksandro bažnyčios buvo įkeltas ir pats naujaušias – kol kas vienintelis tokios garsios Insbruko liejyklos varpas Lietuvoje. Jį galima ne tik pamatyti, bet ir išgirsti.

O kokios Varnių vietos ar kampeliai Jums pačiam yra ypatingi?

Kur beečiau ir kur besižvalgyčiau, Varnių miestas yra pilnas istorijos alsavimo, didžiųjų žmonių pėdsakų ir tikėjimo jėgos. Tai, žinoma, suteikia ypatingą impulsą.

Mane labiausiai džiugina galimybė, kaip žmogui, atėjusiam iš kaimo, vienkio, gyventi tokioje unikaloje vietoje – senojoje Varnių katedros klebonijoje, pastatytoje 1890 metais. Tai ypatinga vieta dar ir todėl, kad ji yra tarsi Varnelės upės vingio salelėje. Iš tiesų gyvena saloje – kaip ir pati katedra, kurią iš abiejų pusių supa Varnelė. Tai priimu kaip ypatingą dovaną ir kiekvieną dieną už tai dėkoju Dievui. Gyvenimas ant Varnelės upės kranto man atrodo nuostabus – tai, mano manymu, pati gražiausia vieta Varnių žemėje.

Man smagu ir dėl to, kad čia jaučiuosi tarsi vienkiemyje – aplink nėra tiesioginių kaimynų, tik katedra ir upės ramybė.

Esame girdėję, kad be sielovados turite ir kitokių širdžių ir dvasiai mielių užsiėmimų. Gal galite tuptį papasakoti ir apie juos?

Truputį turiu ir įsipareigojimų visos Telsių vyskupijos mastu – esu Telsių vyskupijos Marijos legiono generalinis dvasios vadas. Taip pat esu atsakingas kaip gyvųjų rožinio bendruomenės dvasios vadas, Žemaičių bajorų draugijos

kapelionas, Žemaičių regiono sutuoktinių ir tarptautinių šeimų judėjimo dvasinis palydėtojas.

Kartais tenka ir kitokių širdžių mielių užsiėmimų – parašyti vieną kitą eilėraštį, sudalyvauti skaitovų ar poetų sambūriuose, poezijos pavakarojimuose, taip pat prisidėti prie įvairių leidinių.

Tačiau pagrindinis darbas lieka klebonystė – kasdienybės ritmas ir labai didelis ūkis. Varnių parapijoje yra dvi bažnyčios su atskirais pastatais ir ūkiu, tad iš viso tenka rūpintis, taip sakant, keturiolikos stogų gyvavimu. Tai reiškia – keturiolika statinių, pradedant buvusią katedrą ir baigiant ūkiniais pastatais, kad viskas būtų prižiūrėta, kad stogai nepraleistų lietaus, kad pastatai funkcionuotų ir gyvuotų.

Darbo tikrai netrūksta – nuolat vyksta įvairūs remonto ir priežiūros darbai. Visa tai darome kartu su parapijos žmonėmis, nes vienas klebonas visko padaryti negali. Tačiau klebono akis turi viską matyti, stebėti, vertinti ir ieškoti sprendimų, kad visa parapija gyvuotų ir judėtų į priekį.

Ir pabaigai, kanauninke Andriejau, ko palinkėtumėte žmogui, kuris planuoja atvykti į Varnius?

Perfrazuočiau garsųjį Maironį ir palinkėčiau: jei pro Varnius kada bekeliausi, neužmiršk sustabdyti arklių, pamatyti miestą gražiausią – ir tegul būna jie Varniai vardu.

Dėkojame už malonų pokalbį ir linkime, kad Jūsų prasminga tarnystė dar ilgai įkvėptų žmones

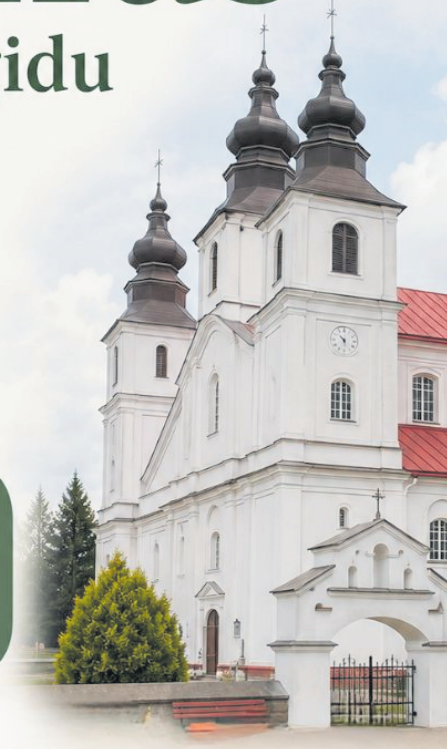
Atrask Varnius drauge su gidu

Kviečiame susipažinti su Varnių miestu ekskursijų metu.

Ekskursijas galite užsisakyti Žemaitijos turizmo informacijos centro **Varnių padalinyje.**

Daugiau informacijos:
+370 677 78980

Vytauto g. 2, Varniai

MĖGAUKIS
TELŠIAIS!

ŽEMAITIJOS TURIZMO
INFORMACIJOS CENTRAS

Leidėjas – Žemaitijos turizmo informacijos centras
Turgaus a. 21, LT-87122, Telšiai
El. paštas turizmocentras@telsiai.lt
visit.telsiai.lt
+370 618 63448
Leidžiamas 1 kartą per ketvirtį
Tiražas – 8000 egz.
Spausdino „Vakarų spaustuvė“